

УДК 621.234:681.515

ІНФОРМАЦІЙНЕ РЕЗЕРВУВАННЯ АВТОМАТИЧНИХ СИСТЕМ КЕРУВАННЯ ДОДАТКОВИМ ОПРОМІНЕННЯМ В ТЕПЛИЦЯХ

Речина О. М., інженер

e-mail: rechina@ukr.net

*Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного,
м. Мелітополь*

Актуальність та постановка проблеми. Вибір оптимальної кількості датчиків і достовірність наданої ними інформації суттєво впливає на ефективність ведення опромінення рослин у теплицях.

Основні матеріали дослідження. У системі управління опроміненням рослин з резервованими датчиками ймовірності p_1 , p_2 , p_3 відповідно ймовірність надання достовірної, помилкової та не виявлення інформації функціонально залежать від числа датчиків n і їх ймовірнісних характеристик a , b , c , тобто

$$\begin{aligned} p_1 &= f_1(n, a, b, c), \\ p_2 &= f_2(n, a, b, c), \\ p_3 &= f_3(n, a, b, c), \\ p_1 + p_2 + p_3 &= 1. \end{aligned} \quad (1)$$

Системи управління опроміненням в переважній більшості допускають помилки першого й другого роду. Середні додаткові конструктивні витрати на реалізацію системи управління опроміненням рослин у теплицях з n резервованими датчиками, обумовлені вартістю C одного датчика і їх кількістю n , визначаються байесовським ризиком $B(n)$, вираженим як

$$B(n) = p_1 B_{01} p_2 + (1 + p_1) B_{10} p_3 + Cn \quad (2)$$

де B_{01} та B_{10} - додаткові конструктивні витрати, пов'язані з помилками першого й другого роду відповідно.

Оскільки ймовірність p_1 надання достовірної інформації є невідомою, то згідно з критерієм Байеса-Лапласа прийнятне допущення $p_1 = 0,5$. Вважаючи, що для більшості випадків надання недостовірної інформації та неподання інформації загалом є однаково небезпечними для роботи системи, можна в першому наближенні прийняти $B_{01} = B_{10} = B$. З урахуванням цього вираз (2) можна спростити:

$$B(n) = p_2 + 3p_3 + C_1 n \quad (3)$$

де $C_1 = 2C/B$.

Функція $B(n)$ має глобальний мінімум, що визначає оптимальне число $n_{\text{опт}}$ резервних датчиків і процес вибору оптимальної схеми інформаційного резервування САУ опроміненням рослин за принципом мажоритарної логіки зводиться до процедури визначення максимального значення ймовірності p_1 , що визначається твірною функції (2) в залежності від кількості датчиків m , що надали однаковою інформацію ($m \leq [1 \dots n]$).

Висновок. За допомогою поняття рівня інформаційного резервування можна порівнювати між собою різні за структурою і якістю використаних датчиків системи опромінення рослин у теплицях. Запропонований аналіз інформаційних структур дозволяє обґрунтовано підійти до формування оптимальної структури системи опромінення рослин в теплицях.